

Folkelæsning

PETER RIISMØLLER: *SULTEGRÆNSEN*. Nyt nordisk Forlag. København 1972. 139 s. 39.90 kr.

Da Peter Riismøller i 1966 udsendte *Sultegrænsen* første gang, skete det som festskrift for et kølehusfirma i Aalborg. Oplaget var kun 500, og bogen kom ikke i boghandelen. Mange anmeldere, deriblandt også undertegnede i *Fortid og Nutid* (bd. XXIII, s. 194 f), appellerede dengang til forfatteren om at sørge for, at denne fængslende og rystende skildring af fattigfolks evige kamp for at holde sig på den rigtige side af sultegrænsen kom ud til et større publikum.

Riismøllers svar var, at han ønskede at udbygge bogen, inden dette skete. Den nye udgave, der udkom i 1972, er da også mere omfattende og – man ville have forsvoret det – om muligt endnu bedre end førsteudgaven. Man kan savne Carlo Wognsens fine tegninger, der ledsagede denne, men må indrømme, at den nye udgaves nye og især gamle fotografier yder emnet større retfærdighed.

Denne bog bør blive folkelæsning. Den bør også benyttes flittigt i skolerne, hvor den kan være med til at nedbryde den barriere af beskæmmende uforstand og snæversind, der i et af verdens rigeste lande findes over for kravet om hjælp til udviklingslandene.

Olaf Olsen

Adelig opdragelse mellem reformation og enevælde

BIRTE ANDERSEN: *ADELIG OPFOSTRING*. *Adelsbørns opdragelse i Danmark 1530–1660*. Institut for Dansk Skolehistorie. København 1971, 166 s. Ill. Gads Forlag. Kr. 34.50.

Opfostring er et flertydigt og meget perspektivrigt begreb. På den ene side er forældregenerationens idealer nedlagt i den opdragelse, der bliver børnene til del, og på den anden side udgør opdragelsen selve grundlaget for disses holdninger og livssyn. Gennem studiet af opdragelse har man gode muligheder for at nå frem til et præcist signalement af en periode og dens mennesker. Cand. mag. Birte Andersen har påtaget sig den ingenlunde lette opgave at skildre adelig opfostring under adelsvælden, tidsrummet fra 1536 til 1660, hvor denne klasse var absolut dominerende i det danske samfund, men samtidig et tidsrum med spredte og for dette emne ganske tyndtflydende kilder.

Litteraturen om emnet er sparsom, og forfatteren har opsøgt store mængder af primærmateriale, først og fremmest ligprædikener, af hvilke der er benyttet ca. 350 trykte som udtrykte. Nogle selvbiografiske optegnelser har også vist sig